

HRVATSKI SABOR

Klasa: 021-12/09-08/15

Urbroj: 65-09-03

Zagreb, 16. studenoga 2009.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA RADNIH TIJELA

Na temelju članka 191. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske o ulozi Vlade Republike Hrvatske u upravljanju i kontroli poduzeća u vlasništvu Republike Hrvatske*, koju je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijelo 20 zastupnica i zastupnika Kluba zastupnika SDP-a u Hrvatskom saboru, aktom od 13. studenoga 2009. godine.

Za predstavnike Kluba zastupnika SDP-a, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, određeni su zastupnici Zoran Milanović, Slavko Linić, Ingrid Aničević – Marinović, Gordan Maras, Nadica Jelaš i Davor Bernadić.

PREDSJEDNIK

Luka Bebić

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a

Zagreb, 13. studenoga 2009.

REPUBLIKA HRVATSKA
61 – HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 16 -11- 2009		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
024-12/09-08/15	65	
Urudžbeni broj:	Pril.	Vrij.
6532-2 09-01	2	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Klub zastupnika SDP-a podnosi Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske.

Za predstavnike Kluba zastupnika SDP-a koji će u njegovo ima sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, određeni su zastupnici: Zoran Milanović, Slavko Linić, Ingrid Antičević – Marinović, Gordana Maras, Nadica Jelaš i Davor Bernardić.

PREDSJEDNIK
KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a

Zoran Milanović

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 190. Poslovnika Hrvatskog sabora predlažemo

INTERPELACIJU

o radu Vlade Republike Hrvatske

Predmet interpelacije je:

Uloga Vlade Republike Hrvatske u upravljanju i kontroli poduzeća u vlasništvu Republike Hrvatske

Zastupnici koji podnose ovu interpelaciju smatraju da je nužno otvoriti raspravu pred Hrvatskim saborom o Vladinoj politici prema upravljanju i kontroli rada u poduzećima u vlasništvu Republike Hrvatske. Puno slabiji poslovni rezultati u 2008. godini u odnosu na godinu ranije, mnogobrojne afere i sumnje na netransparentno i nezakonito poslovanje pokazuju da Vlada Republike Hrvatske ne upravlja i kontrolira procese u tim poduzećima na način na koji bi to trebala. Zastupnici smatraju da takvo neodgovorno ponašanje ima dalekosežne posljedice na poslovne rezultate tih tvrtki te s tim u svezi očuvanje vrijednosti njihove imovine i potrebom za dodatnim poreznim prihodima državnog proračuna (posebni porezi doneseni u 2009. godini) umjesto da se oni zamijene sa dobiti koja bi iz tih poduzeća bila uplaćena u državni proračun.

Za predstavnike koji će u ime predlagatelja sudjelovati u radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela određuju se zastupnici: Zoran Milanović, Slavko Linić, Ingrid Antičević – Marinović, Branko Grčić, Gordan Maras, Nadica Jelaš i Davor Bernardić.

OBRAZLOŽENJE

1. Uvodno obrazloženje

Hrvatska javna poduzeća i poduzeća u kojima Republika Hrvatska ima udio veći od 25% u pravilu nalaze se u velikim poslovnim poteškoćama zbog recesije koja je obilježila hrvatsko gospodarstvo u 2009. godini. Zbog toga je od posebne važnosti da ta poduzeća imaju kvalitetno vodstvo i nadzor njihovog poslovanja. Također loše poslovne rezultate tih poduzeća pokrivaju hrvatski građani i hrvatsko gospodarstvo kroz veće cijene njihovih usluga i subvencije koje ta poduzeća dobivaju iz državnog proračuna.

Na žalost recesija nije jedini uzrok problema u kojima se u pravilu ta poduzeća nalaze. Proteklih pet godina u poduzećima obuhvaćenim ovom interpelacijom nadzor

i upravljanje poslovnim procesima nisu vođeni na kvalitetan način te smatramo da se u sva poduzeća u kojima Republika Hrvatska ima udio veći od 25% mora konačno uvesti red te ona moraju poslovati efikasno i profitabilno. Javna poduzeća koja posluju kvalitetno stvaraju dobit i novu vrijednost te su na korist vlasniku, potrošačima i u konačnici cijelom društvu.

U Hrvatskoj je danas, na žalost, pravilo upravo suprotno. Javna poduzeća posluju vrlo loše, ne unapređuju se i služe uskom krugu ljudi koji su najčešće pod paskom politike. U posljednje vrijeme se dosta govori o tome da će daljnja privatizacija javnih poduzeća riješiti problem njihove slabe efikasnosti. Mišljenja smo da privatni vlasnik ne mora biti garancija uspješnog poslovanja što nam na žalost pokazuju i primjeri privatizacije kao što su privatizacija „Željezare Split“. Prilikom privatizacije javnih tvrtki trebamo se ugledati na primjere europskih zemalja i ne smije prevladavati mišljenje da trebamo sve privatizirati i prodati strancima jer mi sami nismo u stanju efikasno upravljati tim tvrtkama. Zastupnici podnositelji ove interpelacije misle da se tim tvrtkama može efikasno upravljati kada bi se njihov vlasnik, u ovom slučaju Republika Hrvatska, preko Vlade prema njima odnosila odgovorno.

Ovaj naš zahtjev dodatno je pojačan učestalim aferama koje su se javljale protekle godine. Gotovo da nema niti jednog javnog poduzeća koji nije zahvaćeno sumnjama na netransparentno i nezakonito poslovanje. Spomenut ćemo samo neke tvrtke koje su ove godine obilježile afere, netransparentno poslovanje, fiktivna zapošljavanja, nezakonitosti i kaznene prijave protiv članova Uprave, loši poslovni rezultati i sl. To su redom Hrvatske željeznice, Hrvatska elektroprivreda, Hrvatske auto ceste, Hrvatska radio televizija, Ploput, Ina, Podravka i druge.

2. Ocjena stanja

2.1. Loši poslovni rezultati javnih poduzeća

Javna poduzeća o čijem poslovanju raspravlja na svojim sjednicama Vlada Republike Hrvatske i čiji se izvještaji nalaze na stranicama Ministarstva financija ostvarila su 2007. godini ukupnu dobit od 1,6 mlrd kuna. Ta dobit je ostvarena uz direktne subvencije i dotacije iz državnog proračuna 2,9 mlrd kuna. To samo po sebi govori da su ta poduzeća „koštala“ državu u 2007. godini otprilike 1,3 mlrd kuna proračunskog novca ili otprilike nešto manji iznos koji je Vlada RH namaknula kriznim porezom i povećanjem PDV-a ove godine. Nadalje, ta poduzeća su ostvarila prihod od čak 56,3 mlrd kuna. Taj prihod uvećan za prihode poduzeća u kojima država ili njeni fondovi imaju udio u vlasništvu preko 25% raste na preko 70 mlrd kuna što iznosi blizu 25% BDP-a Republike Hrvatske. Jasno je da se odgovornim upravljanjem tim poduzećima može ostvariti, umjesto troška za državni proračun, dodatni prihod koji bi porezno rasteretio hrvatske građane i poduzetnike.

Na žalost u 2008. godini poslovni rezultati u tim tvrtkama bili su još lošiji. U 2008. godini od 21 tvrtke u pretežitom državnom vlasništvu, 12 ih je poslovalo s dobiti u ukupnom iznosu od 674,5 milijuna kuna, dok je šest tvrtki gubitaša i jedna agencija bila u ukupnom minusu

od 387,4 milijuna kuna. Ukupno je iskazana dobit od 287 mil kuna ili 1,3 mlrd kuna manje nego u protekloj godini. Taj rezultat je „uljepšan“ neuvrštaivanjem INA d.d. u taj izvještaj (valjda zbog toga jer je RH pala na „samo“ 44% vlasništva) koja je u 2008. ostvarila gubitak od 780 mil. kuna. Kada bi se uvrstila INA u te izvještaje, kako bi smo ih mogli komparirati sa prethodnom godinom, rezultat javnih poduzeća bi bio gubitak od 500 mil. kuna ili čak 2,1 mlrd kuna lošiji nego u 2007.

Rezultati u prvom kvartalu 2009. za većinu su javnih tvrtki lošiji nego za isti kvartal 2008. odnosno kako se sada čini poslovnu 2009. završiti će sa još lošijim rezultatima nego godinu ranije.

U isto vrijeme većina Uprava javnih poduzeća ponaša se neprimjereno trenutku i svojim poslovnim rezultatima te su generatori rasipničkog i neracionalnog poslovanja. Primjerice potpisuju se menadžerski ugovori sa milijunskim otpremninama i raznim drugim beneficijama, kupuju se nova vozila visoke klase vrijedna više stotina tisuća kuna, isplaćuju se plaće višestruko veće nego što je ima Predsjednik Republike Hrvatske, doniraju se sportski klubovi u milijunskim iznosima i sl. Po nekim informacijama samo u HŽ holdingu ima preko 400 menadžerskih ugovora sa plaćama i preko 20.000 kn a tu tvrtku država subvencionira sa skoro 2 mlrd kuna. Ovakvo ponašanje Nadzornih odbora i Uprava tih poduzeća postalo pravilo, a ne iznimka.

Produktivnost tvrtki u državnom vlasništvu je znatno niža nego kod onih u privatnome vlasništvu, ali su zato plaće u prosjeku više. Zanimljiv je podatak da su u 2008. godini neto plaće na mjesečnoj razini u državnom sektoru iznosile 5687,50 kuna kod poduzeća koja su ostvarila dobit, odnosno 5483,33 kuna kod poduzeća koja su ostvarila gubitak, a u privatnom sektoru 4207,16 kuna za poduzeća koja su ostvarila dobit i 3895,58 za poduzeća koja su ostvarila gubitak. Plaće u državnim tvrtkama koje su ostvarile gubitak u 2008. godini bile su više 30% nego u privatnim tvrtkama koje su ostvarile dobit.

Svi ovi podaci govore o lošem poslovanju u većini državnih poduzeća koje nastaje zbog nekompetentnih Uprava i Nadzornih odbora i nezainteresiranosti Vlade Republike Hrvatske da tu bilo što promijeni.

2.2. Nezakonito i netransparentno poslovanje

Tijekom proteklih godina državna poduzeća su postala sinonim za netransparentno a u nekim slučajevima i nezakonito poslovanje. Navest ćemo samo nekoliko primjera.

HEP je postao primjer kakvo je stanje danas u državnim poduzećima. Nakon niza afera i pritiska javnosti smijenjena je uprava te tvrtke a novi predsjednik uprave postao je bivši predsjednik nadzornog odbora koji je trebao nadzirati njeno poslovanje. U HEP-u smo proteklih godina bili svjedoci fiktivnog zapošljavanja stranačkih aktivista, stambenog zbrinjavanja podobnih djelatnika uz, od tvrtke, subvencioniranu cijenu stanova, nepovoljnih ugovora o kupovini električne energije koja je oštetila tvrtku za više od 1,4 mlrd kuna, potkradanja tvrtke na iznajmljivanju stanova, donacija sportskim klubovima iako je HEP poslovao sa gubitkom i monopolist je na tržištu i sl.

HŽ holding je tvrtka koju državni proračun izdašno subvencionira. Po izvješću Državnog uređa za reviziju subvencije iz državnog proračuna umjesto za infrastrukturu trošile su se neamjenski za pokriće tekućih troškova. Mnoštvo netransparentnih natječaja od kojih se za neke sumnja da su direktno uzrokovali i tragediju koja se desila sa nagibnim vlakom obilježile su poslovanje HŽ holdinga u proteklom razdoblju.

Podravka d.d. je jedan od najsvježijih primjera gdje se vidi kako stranački postavljena uprava od strane HDZ-a i HSS-a pokušava privatizirati poduzeće za svoj račun novcem tog istog poduzeća. Gotovo je nevjerojatno da se ta transakcija nije odvila uz pokroviteljstvo i blagoslov najodgovornijih članova Vlade RH i vladajuće koalicije.

2.3. Neodgovorno upravljanje poduzećima u vlasništvu Republike Hrvatske putem Nadzornih odbora od strane Vlade Republike Hrvatske

Pravilo je danas kod državnih poduzeća da nadzorni odbori služe isključivo tome da stranački imenovani članovi dobiju mjesečnu novčanu naknadu ili da određeni državni dužnosnici preko odbora ostvaruju utjecaj na poslovanje tih poduzeća. Takvi nekompetentni odbori nisu u stanju kontrolirati i usmjeravati poslovanje državnih poduzeća. Vrlo često članovi tih odbora nisu upoznati sa poslovanjem tvrtke koju bi trebali nadzirati. Većina od tih odbora ne traži izvještaje niti reagira čak ni u trenucima kada u javnosti osvanu afere iz njihovih poduzeća. Smatramo da u nadzornim odborima nema mjesta za nekompetentne i politički imenovane članove. Također smatramo da Vlada RH mora inzistirati na zakonskoj odgovornosti za štete počinjene nesavjesnim radom u nadzornim odborima.

3. Što tražimo od Vlade Republike Hrvatske?

Od Vlade Republike Hrvatske tražimo radikalni zaokret u upravljanju državnim poduzećima. Ta poduzeća moraju ostvarivati bolje rezultate i moraju biti od koristi zajednici. Tražimo prilikom odabira nadzornih odbora te kontrolu izvršenja planiranih ciljeva. Također tražimo da se prestane sa zapošljavanjem „po stranačkom ključu“ na štetu tih poduzeća jer takva zapošljavanja u pravilu uključuju nekompetentne ljude.

S obzirom na sve navedeno, podnositelji Interpelacije predlažu Hrvatskom saboru da po završenoj raspravi donese sljedeće

ZAKLJUČKE

- Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da u roku 60 dana napravi sveobuhvatnu analizu poslovanja poduzeća obuhvaćenih ovom interpelacijom te da izvješće dostavi Hrvatskom saboru na raspravu.
- Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da od skupština poduzeća obuhvaćenih ovom interpelacijom dobije planove poslovanja tih poduzeća za naredne tri godine i da na osnovu tih planova godišnje prati ostvarenje te o tome sastavi izvješće i dostavi ga Hrvatskom saboru na raspravu.
- Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da u narednih 90 dana napravi analizu rada nadzornih odbora javnih poduzeća te izvrši promjene tamo gdje nadzorni odbori nisu kvalitetno obavljali svoj posao. Izvješće o radu nadzornih odbora u

roku od 120 dana Vlada Republike Hrvatske mora dostaviti Hrvatskom saboru na raspravu.

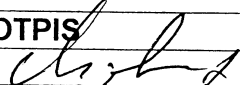
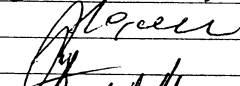
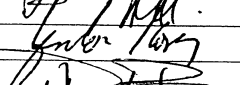
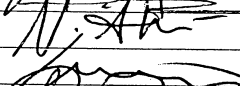
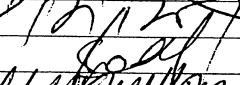
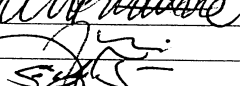
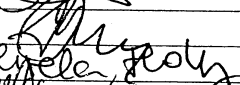
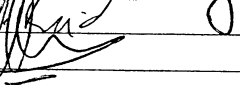
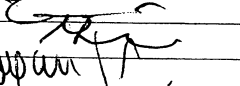
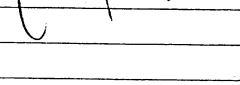
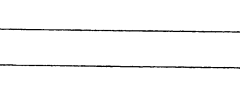
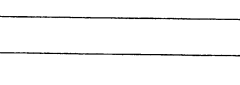
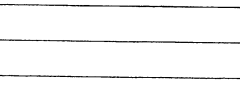
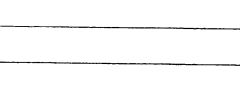
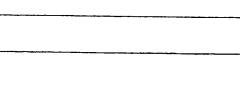
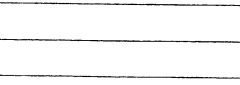
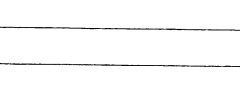
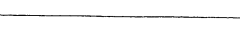

- Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da zaduži nadzorne odbore da najkasnije u roku od godine dana raspišu javne natječaje za članove uprava javnih poduzeća.
- Zadužuje se Ured državne revizije da svake godine obavezno izvrši reviziju poslovanja poduzeća u većinskom državnom vlasništvu ili vlasništvu fondova Republike Hrvatske sa prihodima većim od 50 mil. kuna te da to izvješće uputi Hrvatskom saboru na raspravu. Poslovanja svih ostalih poduzeća u državnom vlasništvu ili vlasništvu državnih fondova moraju se revidirati najmanje jednom u tri godine.
- Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da za svako poduzeće u većinskom državnom vlasništvu ili vlasništvu fondova Republike Hrvatske donese kriterije na temelju kojih će se određivati plaće u pojedinom državnom poduzeću vodeći računa o konkurentnosti poduzeća na tržištu, poslovnim rezultatima, te racionalizaciji poslovanja.
- Zadužuje Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske da redovito provjerava sve indicije koje bi mogle upućivati na nezakonitosti u radu javnih poduzeća te da o tome godišnje izvijeste Hrvatski sabor.

PREDSJEDNIK
KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a

Zoran Milanović

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora, mi dolje potpisani zastupnici, podnosimo Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske vezano na upravljanje i kontrolu poduzeća u vlasništvu Republike Hrvatske

Red.br.	IME I PREZIME	POTPIS
1.	ZORAN MILANOVIĆ	
2.	DRAGICA ZREBEC	
3.	IGOR DRAGAN	
4.	ANTO KOSTOMANOVIĆ	
5.	GORDAN MATAS	
6.	JAVOR BERNARDIĆ	
7.	NENAD STAZIĆ	
8.	MIRNKA MRŠIĆ	
9.	MARUŠTIN BRADANOŠ	
10.	GORĐANA SOBOL	
11.	MIRJANA FERIĆ-VAC	
12.	MADICA JELAIĆ	
13.	TOMIHO RIKULA	
14.	JOSIP LEKO	
15.	MIRELA HOLY	
16.	VEŠNA ŠKULIĆ	
17.	DANILO MONDEVAČ	
18.	IVO JOSIPOVIĆ	
19.	~~Preobrazitelj~~	
20.	MARIJA UGARIC	
21.		
22.		
23.		
24.		
25.		
26.		
27.		
28.		
29.		
30.		
31.		
32.		
33.		
34.		
35.		
36.		
37.		
38.		
39.		
40.		